

แนวทางการพัฒนาและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเมืองแฝดด้าน การท่องเที่ยวของไทย

Guidelines for Development and Possibility of Establishing Twin Cities in Tourism of Thailand

ธีระ สิ้นเดชารักษ์*

Teera Sindecharak*

บทคัดย่อ

การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองแฝด นับเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเทศ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือด้านต่าง ๆ ที่ 2 ประเทศมีความสนใจร่วมกัน อาทิ การท่องเที่ยว วัฒนธรรม การค้า การลงทุน ความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่สอดคล้องกับนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน การศึกษาครั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจับคู่เมืองแฝดใน 2 เมือง ได้แก่ เมืองอุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี – เมืองเฉิงตู มณฑลเฉิงตู ประเทศจีน และจังหวัดเลย – ประเทศลาว วิธีการศึกษาอาศัยกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ได้แก่ การศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสำรวจภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่ อพท. ในพื้นที่ท่องเที่ยวพิเศษ และหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

พบว่า ทั้ง 2 เมืองมีศักยภาพในการพัฒนาไปสู่การเป็นเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยวได้ โดยอาศัยปัจจัยเชิงพื้นที่อันเป็นลักษณะเฉพาะ รวมทั้งวิถีชีวิตที่เป็นลักษณะทางพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งเมืองที่จะสามารถเป็นเมืองแฝดหรือเมืองพี่น้องได้นั้นจำเป็นต้องมีความคล้ายคลึงกันในด้านต่าง ๆ เช่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ร่วม ประเพณี วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ หรือลักษณะเฉพาะ เป็นต้น

ทั้งนี้ หากพิจารณาต่อแนวทางการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในรูปแบบเมืองแฝดในพื้นที่พิเศษเลย และ ประเทศลาว ที่พบว่าข้อได้เปรียบสำคัญ คือ การมีเส้นทางการท่องเที่ยวและแนวทางการร่วมมือจากภาคเอกชนทั้งจากประเทศไทย และจากประเทศไทยที่ชัดเจนในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งสอดคล้องกับอำเภออุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี – เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน ประเทศจีน มีความร่วมมือหรือ MOU ร่วมกันระหว่าง

*รองศาสตราจารย์ ดร. คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รัฐบาลมณฑลเสฉวนและจังหวัดสุพรรณบุรีที่เป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวใน 2 พื้นที่ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสนับสนุนที่ดึงดูดการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วนให้เข้ามาสนใจพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวได้อย่างมาก

คำสำคัญ: เมืองแฝด / เมืองพี่เมืองน้อง / การท่องเที่ยวระหว่างเมือง

Abstract

Establishing twin city relations was the starting point of the relationship between two countries which would lead to various cooperation that the two countries had a common interest, such as tourism, culture, trade, and investment. This relationship could conduct international relations in accordance with the foreign policy of the government in enhancing relations between people for better understanding. This study would be a guideline for matching the twin cities in 2 cities, namely U-Thong City, Suphanburi Province-Chengdu City, Chengdu Province, China, and Loei Province -Laos The method of the study relies on two methods of collecting data process, which was the study of document reviews and related researches while interview on field survey was another method. There were two target groups, namely directors/ officials in special tourist areas and government agencies/ the private sector /relevant parties.

From the study, it was found that both twin cities had development capabilities being tourism twin cities by their distinguished area and different lifestyle. Due to a twin city or a sister city, there must be some similarities in areas such as geography, shared history, traditions, lifestyle, or other specific characteristics, etc.

However, if considering the development of tourism routes in twin cities model in the special area of Loei and Laos, it was found a significant advantage that had tourism routes and cooperation approaches from the private sector, from both Thailand and Laos as a set of the committee to developing the possibility of linking tourism both two areas, Consistent with namely U-Thong City, Suphanburi Province-Chengdu City, Chengdu Province, China, There is cooperation between the governments Chengdu Province and Suphanburi Province which are concrete, Which could be a supporting factor that linked collaboration from many sectors to be interested in developing the tourism area greatly.

Keyword: Twin Cities / Sister Cities / Inter-Cities Tourism.

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของหลายประเทศทั่วโลก รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อช่วงชิงส่วนแบ่งตลาดท่องเที่ยวของโลก โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียและอาเซียนต่างกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อดึงนักท่องเที่ยวทั่วโลกเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศเพิ่มมากขึ้น การกิจด้านการท่องเที่ยวจึงเป็นภารกิจที่ถูกผลักดันกลับไปกับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ดังนั้นการบูรณาการงานด้านการท่องเที่ยวจึงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งหากประเทศใดมีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ชัดเจน บนพื้นฐานของเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง โครงสร้างพื้นฐานที่ดี ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์และบุคลากรภาคการท่องเที่ยวมีศักยภาพด้วยแล้วจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ประเทศนั้น ๆ มีข้อได้เปรียบในการแข่งขัน และสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวของตนให้เติบโตได้อย่างมั่นคง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

ประเทศไทยเป็นอีกหนึ่งประเทศที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในฐานะเป็นกลไกหลักในการช่วยรักษาเสถียรภาพและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่องโดยในปี พ.ศ.2561 มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวน 38.18 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2560 ร้อยละ 7.27 สร้างรายได้ จำนวน 1.87 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.46 และมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศจำนวน 166 ล้านคนต่อครั้ง เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2560 ร้อยละ 5.32 สร้างรายได้ จำนวน 1.07 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.26 นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ และก่อให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจสาขาต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต้องใช้ เช่น ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม เป็นต้น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างมาก และมีแนวโน้มว่าจะสร้างรายได้ให้ประเทศมากขึ้นในอนาคต จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ.2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ 29.92 ล้านคน ต่อมาในปี พ.ศ.2559 และ พ.ศ.2560 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 32.83 ล้านคน และ 35.59 ล้านคน ตามลำดับ และเพิ่มขึ้นเป็น 38.18 ล้านคน ในปี พ.ศ.2561 นอกจากนี้ประเทศไทยยังเป็นประเทศหนึ่งที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวสูงเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก โดยในปี พ.ศ.2561 ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเป็นอันดับ 9 ของโลก และมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากเป็นอันดับ 4 ของโลก (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562)

จากสถิติด้านการท่องเที่ยวดังกล่าวเป็นที่แน่ชัดแล้วว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักที่ช่วยพยุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน และเนื่องด้วยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจอย่างมาก ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญในด้านการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวอยู่

ในปีงบประมาณ 2560 องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท.¹ มีแผนการดำเนินงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างเมืองและการจับคู่ด้านการท่องเที่ยวของเมืองในพื้นที่พิเศษกับเมืองในประเทศ เช่น การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในเขตสี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านช้างและการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวนาแห้วจังหวัดเลยกับประเทศภูฏาน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการเชื่อมโยงเมืองในรูปแบบเมืองแฝด (Twin Cities)

เมืองแฝด หรือ เมืองทวิ หรือ เมืองพี่เมืองน้อง ซึ่งในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Twin Cities หรือ Sister Cities นั้น เป็นคำที่อธิบายความสัมพันธ์ ความเหมือนความคล้ายของจังหวัดในไทยกับจังหวัด/เมืองของต่างประเทศในมิติที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นด้านภูมิศาสตร์กายภาพ ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ฯลฯ ที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 เมือง/ประเทศ มีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในการส่งเสริมความร่วมมือและแลกเปลี่ยนกันในด้านต่าง ๆ และรัฐได้มีการวางกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจไว้ปูทางเบื้องต้นโดยในภูมิภาคอาเซียนได้มีแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ACMECS ตามปฏิญญาพูกามที่ผู้นำทั้ง 5 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนามและไทย ได้ลงนามร่วมกันเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2546 ณ เมืองพูกามเพื่อแสดงเจตนารมณ์ทางการเมือง โดยเห็นชอบให้เกิดโครงการร่วมกันของทุกประเทศและโครงการเมืองคู่แฝด (Twin Cities) ก็เป็นหนึ่งในโครงการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่มีร่วมกัน คือ

1. เชื่อมโยงธุรกิจบริการ การค้า ธุรกิจทางการเงิน
- 2.ขนส่ง
3. ตลาดกลางสินค้าเกษตรกรรม
4. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว
5. เขตประกอบการอุตสาหกรรม เขตการผลิตร่วม เน้นอุตสาหกรรมใช้แรงงาน
6. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน

1 องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. คือ หน่วยงานหนึ่งของรัฐบาลไทยที่ก่อตั้งในปี 2552

2 _____

ายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น ปฏิบัติการขึ้นตรงภายใต้นายกรัฐมนตรีและตั้งเป้าที่จะสร้างความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคมและผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมของการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในขณะที่ยังคงรักษาความงามทางธรรมชาติประเพณีและวัฒนธรรมของสถานที่ท่องเที่ยวไว้ได้

แนวคิดเมืองคู่แฝด/เมืองพี่เมืองน้อง (Twin Cities / Sister Cities) ได้แพร่หลายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยยุโรปและสหรัฐอเมริกา มีบทบาทสำคัญในการนำแนวคิดนี้ไปดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ในยุโรปใช้คำว่า Twin Cities ส่วนในอเมริกาเหนือใช้คำว่า Sister Cities แต่ในเชิงปฏิบัติแล้วมีความหมายไม่แตกต่างกันมากนัก การจับคู่เมืองในช่วงแรกภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น การจับคู่เมืองในยุโรปเน้นเรื่องการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ส่วนการจับคู่เมืองของสหรัฐอเมริกานั้นเน้นเรื่องการสร้างสันติภาพและการสร้างความสามัคคีปรองดอง อันเป็นผลจากความต้องการฟื้นฟูเมืองและการพัฒนาเศรษฐกิจหลังสงครามโลก

โดยเกณฑ์ในการจับคู่เมืองคู่แฝด (Twin Cities) ในยุโรปจะเป็นการจับคู่เมืองที่มีพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ติดกันและมีการเจริญเติบโตเชื่อมถึงกัน สำหรับในสหรัฐอเมริกามักจะเป็นการจับคู่เมืองที่เป็นเขตเมืองใหญ่ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีลักษณะทางประชากรหรือขนาดเมืองที่ใกล้เคียงกันเพียงอย่างเดียว แต่มองเมืองในลักษณะเชิงภูมิศาสตร์และศักยภาพที่สามารถช่วยเหลือให้อีกฝ่ายสามารถเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและพัฒนาสู่ความร่วมมือด้านอื่น ๆ ซึ่งหลังจากที่มีการจับคู่เมืองดังกล่าวทำให้เกิดโครงการด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น การสร้างถนน การคมนาคม หรือความช่วยเหลืออื่น ๆ ระหว่างเมือง เป็นต้น ในปัจจุบันการจับคู่เมืองคู่แฝด/เมืองพี่เมืองน้อง เพื่อการพัฒนาที่มุ่งผลด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์เมือง การส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรมและการกีฬา รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกรอบหนึ่ง (กระทรวงการต่างประเทศ, 2561) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเชื่อมโยงเมืองในแบบเมืองแฝด (Twin Cities) จะไม่ใช่เรื่องใหม่แต่การเชื่อมโยงเมืองในรูปแบบเมืองแฝด (Twin Cities) เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ยังควรต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเกิดความเข้าใจ โดยเฉพาะการศึกษาปัจจัยในการเลือกเมืองต่าง ๆ ในต่างประเทศให้เข้าคู่กับเมืองในพื้นที่ เพื่อศึกษาการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระหว่างเมืองในรูปแบบเมืองแฝด (Twin Cities) ระดับนานาชาติ

ตัวอย่างพื้นที่ที่มีการพัฒนาร่วมกัน คือ ทรายและเกาะกง นอกจากนั้นในปีพ.ศ.2548 คณะรัฐมนตรียังได้กำหนดมาตรการผ่อนปรนสำหรับเมืองที่เป็น Sister City ด้วย รวมทั้งความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน หรือ ASEAN Connectivity อันเป็นเครื่องมือสำคัญของการบูรณาการทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้ภูมิภาคสามารถตอบรับกระแสโลกาภิวัตน์และสภาวะพึ่งพิงกัน โดยความเชื่อมโยงนั้นมี 3 สาขาหลัก ได้แก่ ความเชื่อมโยงทางกายภาพ ความเชื่อมโยงทางกฎระเบียบและการพัฒนาความเชื่อมโยงระดับประชาชน เช่น การท่องเที่ยว การสนับสนุนให้ประชาชนสามารถเดินทางไปมาหาสู่กันได้อย่างสะดวก การสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชน รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะและขีดความสามารถสอดคล้องกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563)

ด้วยเหตุดังกล่าวที่องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. มีแผนการดำเนินงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างเมืองทำให้การศึกษาถึงปัจจัยเพื่อเลือกเมืองในการพัฒนาความเป็นไปได้ในการจับคู่จึงมีความจำเป็น ซึ่งผู้วิจัยศึกษาความเป็นไปได้ใน 2 พื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ 1) พื้นที่พิเศษเลย (อพท. 5) ศึกษาคู่กับเส้นทางวัฒนธรรมล้านช้าง (แขวงหลวงพระบาง, แขวงไชยบุรี, และแขวงเวียงจันทน์) ประเทศลาว 2) พื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง (อพท. 7) ศึกษาคู่กับเมืองเฉิงตู มณฑลเฉิงตู ประเทศจีน โดยวิเคราะห์และเลือกพื้นที่เมืองคู่แฝด ที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาต่อยอดในอนาคต ซึ่งทั้ง 2

พื้นที่นับว่ามีความเป็นไปได้ โดยอาศัยคุณสมบัติและเกณฑ์การเป็นเมืองแฝดตามแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ระบุไว้ อาทิ ภูมิศาสตร์กายภาพ ประวัติศาสตร์ร่วม ภูมิศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมที่เด่นชัดเมื่อเทียบเคียงกับประเทศที่ถูกจับคู่ก็เป็นพื้นที่ที่ใกล้เคียงกัน มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก และความตกลง/นโยบายร่วมในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างประเทศวิถีชีวิต รวมถึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวรวมทั้งมีเรื่องราวให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ร่วมกันได้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยวทั้ง 2 เมือง ได้แก่ 1) พื้นที่พิเศษเลย (อพท. 5) ศึกษาคู่กับเส้นทางวัฒนธรรมล้านช้าง (แขวงหลวงพระบาง, แขวงไชยบุรี, และแขวงเวียงจันทน์) ประเทศลาว 2) พื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง (อพท. 7) ศึกษาคู่กับเมืองเฉิงตู มณฑลเฉิงตู ประเทศจีน สู่การเป็นเมืองแฝด

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจระดับโลกและมีสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมากมายตั้งแต่ภูมิประเทศและระบบนิเวศจนถึงเศรษฐศาสตร์ การศึกษาเกี่ยวกับการขนส่งและการบริหารโรงแรมและภัตตาคารเพื่อวิชาที่เป็นนามธรรมมากขึ้น

Pike Steven (2008) กล่าวถึงคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวว่า แหล่งท่องเที่ยวเป็นการผสมผสานระหว่างผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวประสบการณ์และการนำเสนอทรัพยากรที่จับต้องไม่ได้อื่น ๆ แก่ผู้บริโภค สิ่งสำคัญคือแหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่ซึ่งนักท่องเที่ยวจะเดินทางมาเยี่ยมชมหรือพักอาศัย ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวควรประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว (Available Package) เป็นการจัดการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถึงความสะดวกรวดเร็ว รู้ถึงแหล่งท่องเที่ยวในสถานที่ที่จะเดินทางไป เพื่อให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว
2. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) ได้แก่ การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม เช่น สนามบิน ระบบคมนาคม ตลอดจนบริการด้านอุตสาหกรรมขนส่ง เช่น การขนส่งทางอากาศ ทางบกและทางน้ำ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทางหรือแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) ได้อย่างสะดวกรวดเร็วและปลอดภัย

3. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) นับเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุดเพราะเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวอาจเป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความโดดเด่น หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์

4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์ Bed & Breakfast และ Guest House โดยที่พักแรมประเภทต่าง ๆ จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งจะทำให้มีราคาและบริการในระดับต่างกัน

5. กิจกรรม (Activities) นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เช่นกันในยุคปัจจุบัน ซึ่งการท่องเที่ยวไม่ได้หมายถึงเพียงแค่การเดินทางไปชมโบราณสถาน อนุสาวรีย์ความงดงามของป่าไม้ธรรมชาติหากความสำคัญสำหรับผู้มาเยือน คือ การได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

6. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service) ได้แก่ ทั้งหมดที่มีให้นักท่องเที่ยว เช่น บริการด้านร้านอาหาร โรงพยาบาล ปรียญณี สถานีบริการน้ำมัน ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ห้องสุขา เป็นต้น

สรุปได้ว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่ช่วยกระตุ้นให้มีการนำเอาทรัพยากรของประเทศไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งประกอบไปด้วยธุรกิจและการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับนักท่องเที่ยวองค์ประกอบที่สำคัญในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ควรมีองค์ประกอบหลัก 6 ประการ ได้แก่ความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว(Available Package) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวก(Amenities) กิจกรรม (Activities) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service) และการจะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นั้นให้มีความสมบูรณ์มากที่สุดหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนควรที่จะต้องมีความรับผิดชอบเพื่อสร้างความร่วมมือร่วมกันวางแผนและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวด้วย

แนวคิดวิธีการจัดตั้งเมื่อแฝดโดยเฉพาะเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยว

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (2555) ได้ให้ความหมายของเมืองแฝด โดยใช้ภาษาอังกฤษทั้งคำว่า (Twin Cities/Sister Cities) ที่ได้แพร่หลายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยยุโรปและสหรัฐอเมริกา มีบทบาทสำคัญในการนำแนวคิดนี้ไปดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ในยุโรปใช้คำว่า Twin Cities ส่วนในอเมริกาเหนือใช้คำว่า Sister Cities แต่ในเชิงปฏิบัติแล้วมีความหมายไม่แตกต่างกันมากนัก การจับคู่เมืองในช่วงแรกภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น การจับคู่เมืองในยุโรปเน้นเรื่องการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ส่วนการจับคู่เมืองของสหรัฐอเมริกาเน้นเรื่องการสร้างสันติภาพและการสร้างความสามัคคีปรองดอง อันเป็นผลจากความต้องการฟื้นฟูเมืองและการพัฒนาเศรษฐกิจหลังสงครามโลก

เกณฑ์ในการจับคู่เมืองแฝด (Twin Cities) ในยุโรปจะเป็นการจับคู่เมืองที่มีพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ติดกัน และมีการเจริญเติบโตเชื่อมถึงกัน สำหรับในสหรัฐอเมริกามักจะเป็นการจับคู่เมืองที่เป็นเขตเมืองใหญ่ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีลักษณะทางประชากรหรือขนาดเมืองที่ใกล้เคียงกันเพียงอย่างเดียว แต่มองเมืองในลักษณะเชิงภูมิศาสตร์และศักยภาพที่สามารถช่วยเหลือให้อีกฝ่ายสามารถเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและพัฒนาสู่ความร่วมมือด้านอื่น ๆ ซึ่งหลังจากที่มีการจับคู่เมืองดังกล่าวทำให้เกิดโครงการด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น การ

สร้างถนน การคมนาคม หรือความช่วยเหลืออื่น ๆ ระหว่างเมือง เป็นต้น ในปัจจุบันการจับคู่เมืองคูแฝด/เมืองพี่เมืองน้องเพื่อการพัฒนาที่มุ่งผลด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์เมือง การส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรม และการกีฬา รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกรอบหนึ่ง โดยในประเทศไทยกระทรวงการต่างประเทศได้ให้ความหมายของคำว่า “Sister City” (บ้านพี่เมืองน้อง) ไว้ว่า “หมายถึง ความตกลงระหว่างประเทศหรือเมืองในประเทศที่ต่างกัน (กระทรวงการต่างประเทศ, 2561) ในการที่จะสถาปนาเมืองในประเทศของแต่ละฝ่ายให้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันเป็นพิเศษ” ทั้งนี้ประเทศไทยได้มีการสถาปนาความสัมพันธ์ในลักษณะเมืองพี่เมืองน้องครั้งแรก เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2505 ระหว่างกรุงเทพมหานครกับกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.เมืองหลวงของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเป็น Resolution Sister City Affiliation และปัจจุบันกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการจับคู่เมืองคูแฝด (Sister Cities) ตามปฏิญญาพุกาม ภายใต้แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี – เจ้าพระยา – แม่น้ำโขง (Ayeyawady – Chao Praya – Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมความร่วมมือในระดับพื้นที่ชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน (กองการต่างประเทศ กรุงเทพมหานคร, 2556)

“เมืองพี่เมืองน้อง” (Sister Cities) หมายถึง ความตกลงระหว่างประเทศหรือความตกลงระหว่างเมืองในประเทศที่ต่างกันในการที่จะสถาปนาเมืองในประเทศของแต่ละฝ่ายให้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันเป็นพิเศษ โดยกำหนดข้อตกลงเพื่อร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่ายภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ที่สามารถทำได้ ซึ่งมีรูปแบบความสัมพันธ์ เช่น การสถาปนาความสัมพันธ์ เมืองพี่เมืองน้อง (Sister Cities) ข้อตกลงความสัมพันธ์ฉันมิตร (Friendship Agreement) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือ (MOU) ซึ่งกรุงเทพมหานครได้ดำเนินกิจกรรมความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวและดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนความร่วมมือในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องภายหลังลงนามเป็นต้นมา (กองการต่างประเทศ กรุงเทพมหานคร, 2556)

เมืองคูแฝดเป็นหนึ่งในส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานการดำรงชีวิตในเมืองต่าง ๆ ของอาเซียนและเขตเมือง ซึ่งเป็นการร่วมมือกันของอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมจัดอยู่ในประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรม หมวด D ในข้อ 5 ว่าด้วยการ "ส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานการดำรงชีวิตในเมืองต่าง ๆ ของอาเซียนและเขตเมือง" โดยเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อรับประกันว่าเขตเมืองและชุมชนในอาเซียน สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน รองรับการความต้องการของประชาชนในด้านสังคมและเศรษฐกิจได้ โดยมีมาตรการ ดังนี้

1. ขยายงานที่มีอยู่ภายใต้ข้อริเริ่มอาเซียนว่าด้วยเมืองที่มีลักษณะที่มีสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
2. เพิ่มพูนความพยายามของแต่ละประเทศ และร่วมกันในการปรับปรุงคุณภาพของอากาศและน้ำภายในอาเซียนภายใต้ข้อริเริ่มระดับชาติหรือระดับภูมิภาคเพื่อลดมลภาวะทางอุตสาหกรรมและการคมนาคม
3. แบ่งปันประสบการณ์ความเชี่ยวชาญและเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ เช่น การวางผังเมือง รวมทั้งการจัดการน้ำเขเมืองสีเขียว และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของเขตเมือง การสาธารณสุข

และการจัดการของเสีย 3Rs (ลด, นำมาใช้ใหม่และการทำให้นำมาใช้ประโยชน์ได้อีก) การควบคุมมลภาวะในอากาศ เสียง น้ำ และบนดิน อาทิ เช่น จัดให้มีโครงการเมืองคู่แฝด

4. ดำเนินการเพื่อบู๊ตไปสู่อริเริ่มต่าง ๆ เช่น "สังคมที่มีก๊าซคาร์บอนต่ำ", "เมืองกะทัดรัด", "เมืองเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม" และการคมนาคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

5. จัดทำมาตรการที่เปรียบเทียบได้ในระดับสากล สำหรับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนสำหรับเมืองใหญ่ในอาเซียนภายในปี 2558

6. แนะนำและดำเนินการให้รางวัลเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (ESC) ภายในปี 2551 เพื่อเป็นแรงจูงใจในการส่งเสริมแนวปฏิบัติในเรื่อง ESC

ตารางที่ 1 ปัจจัยกำหนดการเป็นเมืองแฝด จำแนกตามความจำเป็น/ไม่จำเป็นของจังหวัดเลย – เส้นทางวัฒนธรรมล้านช้าง ประเทศลาว และจังหวัดสุพรรณบุรี-เมืองเจิงตู ประเทศจีน

ปัจจัยกำหนดการเป็นเมืองแฝด	จำเป็น	ไม่จำเป็น
1) มีพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ติดกันและมีการเจริญเติบโตเชื่อมถึงกัน โดยเมืองแฝดที่มีลักษณะเช่นนี้จะถูกมองในลักษณะของการใช้ลักษณะทางภูมิศาสตร์และศักยภาพที่สามารถช่วยเหลืออีกฝ่ายได้	✓	
2) บริบทพื้นที่หรือสภาพพื้นที่ทางกายภาพโดยรอบมีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ ที่ตั้ง ผังเมือง ฯลฯ	✓	
3) มีวิถีชีวิตและรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน โดยอาจศึกษา/สังเกตได้จากพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงตัวตน เช่น การบริโภคอาหาร การพักผ่อน การใช้เวลาว่าง การแต่งกาย อุปนิสัย วัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน อาหารการกิน ภาษา ประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ	✓	
4) มีลักษณะทางประชากรใกล้เคียงกัน		✓
5) มีประวัติศาสตร์ร่วมกัน	✓	
6) มีศิลปวัฒนธรรมที่มีความคล้ายคลึงการถ่ายทอดภูมิปัญญา โดยอาจแสดงให้เห็นได้ผ่านสถาปัตยกรรม เครื่องใช้ในบ้าน ภาพเขียน สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ฯลฯ	✓	
7) มีความตกลง/นโยบายร่วมในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างประเทศ	✓	
8) อื่น ๆ		

ที่มา: ชีระ สันเดชารักษ์ และคณะ (2561), หน้า 55-56.

หากจะทำสัญญาการเป็นเมืองพี่เมืองน้องกับทั้ง 2 ประเทศนี้มีความเป็นไปได้อย่างมาก เนื่องจากปัจจัยที่กำหนดการเป็นเมืองแฝดมีความสอดคล้องกันหลายด้าน เช่น พื้นที่ในทางภูมิศาสตร์ที่เหมือนกันที่สามารถช่วยเหลือประเทศลาวได้อย่างทันท่วงที ระบบคมนาคมทั้งสองประเทศก็เชื่อมโยงกันระหว่าง 2 ประเทศ ลักษณะของประชากรของทั้งสองประเทศก็มีความคล้ายคลึงกัน เนื่องจากพรมแดนของสองประเทศที่ติดต่อกันจึงส่งผลให้กลุ่มชาติพันธุ์มีความใกล้เคียงกัน รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ลาวส่วนใหญ่เป็นชาวไทย-ไตที่อพยพมาจากประเทศจีน ซึ่งตรงกับคำสันนิษฐานว่ามีคนไทยส่วนหนึ่งอพยพมาจากประเทศจีนเช่นเดียวกันและประวัติศาสตร์ทั้งสองประเทศในอดีตก็มีความสอดคล้องกันในการร่วมรบและให้ความช่วยเหลือกันข้างในการออกรบและผลสืบเนื่องจากที่ทั้งสองประเทศมีพรมแดนติดต่อกัน ลักษณะประชากรที่มีความคล้ายกัน ทั้งยังมีประวัติศาสตร์ร่วมกันทำให้ลักษณะการใช้ชีวิต ภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรมอาหาร และความเชื่อในเรื่องของภูตผีนั้นมีความคล้ายกัน รวมทั้งตลอดระยะเวลาความสัมพันธ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันระหว่างไทยกับประเทศลาวนั้นมีการร่วมมือกันในการทำสนธิสัญญาเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาระหว่างประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจการค้าด้านแรงงาน ด้านสิทธิมนุษยชน และสิ่งสำคัญคือการส่งเสริมพัฒนา และรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศ

ตัวอย่างกรณีศึกษาการจับคู่เมืองแฝดหรือเมืองพี่น้อง (Sister Cities) ที่ดำเนินการสำเร็จ

เมืองปูซาน ประเทศเกาหลีใต้

ปูซาน (Busan) เมืองท่าที่ใหญ่ที่สุดของประเทศเกาหลีใต้และเมืองใหญ่อันดับ 2 รองจากกรุงโซลมีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 3.5 ล้านคน ปูซานเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการศึกษาทางตอนใต้ของประเทศ อีกทั้งยังมีความสำคัญทางเศรษฐกิจของเกาหลีใต้ในฐานะเมืองท่าขนส่งสินค้าต่าง ๆ เป็นท่าเรือโดยสาร ท่าเรือเฟอร์รี่ที่เดินทางไปญี่ปุ่นได้ เมืองท่าแห่งนี้อยู่ห่างจากกรุงโซล ไปทางตะวันออกเฉียงใต้ราว 450 กิโลเมตร ติดกับคาบสมุทรเกาหลีและมหาสมุทรแปซิฟิก เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ด้านอาหารทะเลมีตลาดปลาแหล่งขายอาหารทะเลขนาดใหญ่มีพื้นที่แวดล้อมด้วยธรรมชาติทั้งเกาะแก่ง หุบเขา ชายหาดบ่อน้ำพุและสวนสาธารณะ อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 15 องศาเซลเซียส จึงเหมาะแก่การพักผ่อนท่องเที่ยว นอกจากนี้ปูซานยังเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์มายาวนาน มีแหล่งโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งหลักฐานทางโบราณคดีในการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ยุคหินเก่าสมัยเมื่อ 15,000 ปีก่อน

สำหรับการท่องเที่ยวในเมืองปูซานมีอยู่ด้วยกันในหลายลักษณะ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ehi Tour) เป็นการท่องเที่ยวชมความงามทางธรรมชาติรอบเมืองปูซาน ที่โดดเด่นในเรื่องการท่องเที่ยวทางทะเล ชายฝั่ง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Culture Tour) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเข้าใจวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเมืองปูซาน ตลอดไปถึงการเยี่ยมชมโบราณสถาน วัด และอารามต่าง ๆ การท่องเที่ยวเชิงอุตสาหกรรม (Industrial Tour) เป็นกิจกรรมที่พานักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเมือง นอกจากนี้ยังมีการท่องเที่ยวเชิงยุทธสงคราม (Peace and War Tour) เป็นการท่องเที่ยวที่

เกี่ยวข้องกับสถานที่ในเหตุการณ์สงครามเกาหลีที่เป็นร่องรอยความเศร้าหมองของเมืองปูซานในอดีต (Busan Tourism Organization, 2017)

ความสัมพันธ์ระหว่างเมืองปูซาน ประเทศเกาหลีใต้ และเมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น

เมืองปูซานและเมืองฟูกูโอกะ ตั้งอยู่บนคาบสมุทรเกาหลีระหว่างช่องแคบญี่ปุ่น-เกาหลี มีลักษณะเป็นเมืองชายฝั่งมีลักษณะภูมิอากาศและภูมิประเทศคล้ายคลึงกัน รวมไปถึงระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์ด้านประวัติศาสตร์ร่วมกันและต่างก็เป็นประตูการเชื่อมต่อที่สำคัญระหว่างประเทศเกาหลีและประเทศญี่ปุ่น มีที่ตั้งห่างกันเพียง 213 กิโลเมตร การเดินทางระหว่างเมืองสามารถเดินทางได้ทั้งทางอากาศและทางน้ำอย่างสะดวกสบาย โดยใช้เวลาเดินทางด้วยเครื่องบินเพียง 55 นาที และทางเรือเฟอร์รี่ข้ามช่องแคบเพียง 2 ชั่วโมง 50 นาที ซึ่งเริ่มให้บริการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2534

เมืองปูซานและเมืองฟูกูโอกะได้สถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างเมืองและได้ลงนามในข้อตกลงการแลกเปลี่ยนความร่วมมือระหว่างกันมากกว่า 28 ปี ตั้งแต่วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.2532 เมื่อนายกเทศมนตรีเมืองปูซานและนายกเทศมนตรีเมืองฟูกูโอกะได้ลงนามในข้อตกลงการแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านการบริหารระหว่างสองเมือง ณ เมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น ทั้งนี้ทางการของเมืองปูซานและเมืองฟูกูโอกะได้มีการส่งเจ้าหน้าที่ไปประจำในหน่วยงานท้องถิ่นทุก ๆ ปี ตามข้อตกลงของโครงการแลกเปลี่ยนเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2533 คลอบคลุมในเรื่องการบริหารจัดการ วัฒนธรรม การกีฬา การท่องเที่ยว เศรษฐกิจ นอกจากนี้ทั้งสองเมืองยังมีส่วนร่วมในการจัดการประชุม Asia Pacific summit กระทั่งปี พ.ศ.2550 ทั้งสองเมืองได้ลงนามในข้อตกลงความร่วมมือเป็นเมืองพี่เมืองน้อง

ในแง่ความร่วมมือกันในการท่องเที่ยวทั้งนี้ ทั้งสองเมืองมีความร่วมมือกันภายใต้โครงการ “Asia Gateway Campaign 2011” ซึ่งเป็นการทำงานในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของทั้งสองเมืองร่วมกัน โครงการดังกล่าวเริ่มขึ้นในปี พ.ศ.2551 โดยมีการร่วมกันออกแบบตราสัญลักษณ์ (Logo) โปสเตอร์ หนังสือแนะนำเที่ยว เว็บไซต์ รวมไปถึงสื่อวีดิทัศน์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเฉลิมฉลองความสัมพันธ์ปูซาน-ฟูกูโอกะครบรอบ 20 ปี ในปี พ.ศ.2552 นอกจากนื่องค์กรท้องถิ่นของทั้งสองเมืองยังร่วมกันจัดงานเทศกาลและกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การแข่งขันกีฬา Fukuoka-Busan baseball, football และ basketball เป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่มุ่งเป้าไปยังชาวญี่ปุ่น ชาวเกาหลี และชาวจีน เพื่อรองรับการเปิดตัวของรถไฟความเร็วสูง Kyushu Shinkansen เชื่อมเมืองฟูกูโอกะ และรถไฟความเร็วสูง KTX จากกรุงโซลไปยังเมืองปูซาน ซึ่งจะเป็นหมุดหมายสำคัญที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวจีนมายังเมืองปูซานและฟูกูโอกะ (Yirang Im and Tomoyuki Furutani, 2015)

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระหว่างเมืองในรูปแบบเมืองแฝด (Twin Cities) ระดับนานาชาติ อาศัยกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ได้แก่

1. การศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research)

การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเป็นขั้นตอนก่อน – หลังจากผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาของการวิจัยอย่างชัดเจนแล้ว โดยเป็นความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษา แนวคิด ทฤษฎีหรือกฎเกณฑ์ที่จะใช้แนวทาง/ระเบียบวิธีการใดในการศึกษาปัญหาหรือวิธีการแก้ไขปัญหาการวิจัยนั้น ๆ รวมทั้ง มีการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศแล้วว่าได้มีการศึกษาปัญหาการวิจัยดังกล่าวหรือไม่ ดำเนินการวิจัยอย่างไรและผลลัพธ์ของการวิจัยที่ได้รับเป็นอย่างไร เพื่อใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการดำเนินการวิจัย การออกแบบการวิจัยหรือการสร้างกรอบแนวความคิด เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิด ทฤษฎี วิธีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดตั้งเมืองแฝดโดยเฉพาะเมืองแฝดเพื่อการท่องเที่ยวที่ยังมีการศึกษาที่ค่อนข้างจำกัด งานส่วนมากที่ค้นพบจะเป็นการศึกษาที่เน้นในมิติทางเศรษฐกิจและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานซึ่งอาจยังไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมากนัก ฉะนั้น การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงเป็นการนำเสนอให้เห็นแนวทางและโอกาสในการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

2. การสำรวจภาคสนาม

ในการศึกษาครั้งนี้ มีพื้นที่ในการศึกษา ดังนี้

- 1) พื้นที่พิเศษเลย (อพท. 5) ศึกษาควบคู่กับอาณาจักรล้านช้าง (แขวงไชยะบุรี แขวงหลวงพระบาง แขวงเวียงจันทร์) ประเทศลาว
- 2) พื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง (อพท. 7) ศึกษาควบคู่กับเมืองเจิงตู มณฑลเสฉวน ประเทศจีน

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา

เป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่มได้แก่

- 1) กลุ่มผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่ อพท. ในพื้นที่ท่องเที่ยวพิเศษ ได้แก่ พื้นที่พิเศษเลย (อพท. 5), และพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง (อพท. 7) โดยอาศัยการสัมภาษณ์เชิงลึก/สัมภาษณ์กลุ่มด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยเป็นแบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลกับผู้เกี่ยวข้อง

2) หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

นอกเหนือจากกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษทั้ง 2 กลุ่มข้างต้นนั้น หน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการผลักดัน/สนับสนุนด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการเอกชน และหน่วยงาน/ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งเห็นควรต้องทำการสัมภาษณ์เพื่อให้การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยวมีความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและประเด็นสำคัญ

การประชุมหารือร่วม อพท. และคณะผู้วิจัย

เพื่อประชุมหารือแนวทางในการดำเนินการร่วมกันตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีและแผนการดำเนินงาน พร้อมนำเสนอวิธีการจัดตั้งเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับบริบทและภารกิจของ อพท. โดยคณะผู้วิจัยได้นำเสนอถึงข้อเสนอแนะการจัดตั้งเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยวให้แก่ อพท. อย่างน้อย 2 เมือง โดยไม่ซ้ำกับการจับคู่เมืองที่ อพท. ดำเนินการอยู่แล้วและกำลังเตรียมการดำเนินการ

ประมวลผลและวิเคราะห์ประโยชน์ที่ได้รับ

ในด้านการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการเชิงคุณภาพมุ่งนำข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมศึกษาวิจัยการสัมภาษณ์เชิงลึก มากระทำให้เป็นระบบและการหาความหมาย แยกแยะองค์ประกอบ รวมทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาที่เห็นประโยชน์และความสำเร็จทั้งระดับสั้น ระยะกลางและระยะยาวได้ โดยสอดคล้องกับบริบทและภารกิจของ อพท. ในปัจจุบันที่ว่าด้วยเรื่องการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

หลังจากการวิเคราะห์แนวทางการจัดตั้งเมืองแฝดด้วย SWOT Analysis และการศึกษาภาคสนาม พร้อมด้วยการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ภายใต้กรอบแนวคิดในการศึกษาที่ใช้เพื่อการตรวจสอบว่าสิ่งที่คณะผู้วิจัยวิเคราะห์มานั้นมีความถูกต้อง/สัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไรแต่ละปัจจัย/เงื่อนไข มีส่วนสนับสนุนกันมากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะต่อ อพท. เพื่อหาแนวทางที่เป็นไปได้และเหมาะสมในการจับคู่เมืองแฝด สร้างความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนร่วมกันพร้อมประชุมร่วมเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมและนำไปสู่การพัฒนารายงานฉบับสมบูรณ์และจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์โครงการสู่สาธารณะ

ผลการศึกษา

การจับคู่เมืองที่ อพท. กำลังดำเนินการอยู่และกำลังเตรียมการดำเนินการนั้น พบว่า จากการลงสนามเพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหาร อพท. และภาคีที่เกี่ยวข้อง ผนวกกับการศึกษาเอกสารงานวิจัย ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์ ต่าง ๆ คณะผู้วิจัยจึงหยิบยกให้พื้นที่พิเศษเลย (อพท. 5) ศึกษาควบคู่กับอาณาจักรล้านช้าง (แขวงไชยะบุรี, แขวงเวียงจันทน์, แขวงหลวงพระบาง ประเทศลาว) เป็นตัวอย่างของพื้นที่ที่ อพท. กำลังดำเนินการอยู่และให้พื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง (อพท. 7) กับ เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน ประเทศจีน เป็นตัวอย่างของพื้นที่ที่ อพท. เตรียมดำเนินการ ซึ่งคณะผู้วิจัยจะขอได้นำเสนอในรายละเอียดของแต่ละพื้นที่เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์และพัฒนาสู่การเป็นเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยวต่อไป

1. จังหวัดเลย ประเทศไทย - เส้นทางวัฒนธรรมล้านช้าง (แขวงไชยะบุรี, แขวงเวียงจันทน์, แขวงหลวงพระบาง) ประเทศลาว

1.1 จังหวัดเลย ประเทศไทย

1) ภูมิศาสตร์กายภาพ

จังหวัดเลยตั้งอยู่ทางตอนบนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีพื้นที่ทั้งหมด 11,424.612 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,140,328 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 6.77 ของพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระยะทางจากกรุงเทพมหานคร 520 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ดังนี้

-ทิศเหนือ ติดต่อกับแขวงไชยบุรีและแขวงเวียงจันทน์ ประเทศลาว โดยมีแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองไหลกั้นพรมแดนระหว่างกัน

-ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองบัวลำภู

-ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดเพชรบูรณ์

-ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก

2) ประวัติศาสตร์ร่วม

ในปี พ.ศ.2321 สมัยสมเด็จพระเจ้าตากสิน พระองค์ส่งกองทัพสยามเข้ายึดครองแผ่นดินล้านช้างที่แตกแยกออกเป็น 3 อาณาจักรได้ทั้งหมด แต่ยังคงให้อำนาจกษัตริย์แต่ละอาณาจักรในการปกครองตนเองในฐานะหัวเมืองประเทศราชที่ต้องส่งส่วยให้แก่อาณาจักรสยามเมื่อถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3

ในปี พ.ศ.2365 เจ้าอนุวงศ์แห่งเวียงจันทน์ทรงวางแผนกบฏเอกราช แต่ไม่สำเร็จจึงถูกตัดสินโทษประหารชีวิต กองทัพสยามในรัชกาลที่ 3 ได้เข้ารีดทำลายกำแพงเมืองเวียงจันทน์ จุดไฟเผาทำลายบ้านเมืองปล้นทรัพย์สิน กวาดต้อนผู้คนมาเป็นเชลย อาณาจักรเวียงจันทน์ ถูกทำลายหมดสิ้น ในปี พ.ศ.2428 พวกจีนฮ่อจากมณฑลยูนนานยกทัพมารุกราน ลาวและตีเมืองต่าง ๆ นับตั้งแต่ทางตอนเหนือไล่มาถึงนครเวียงจันทน์ ทางตอนใต้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้งให้ กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคมเป็นข้าหลวงใหญ่ไปประจำอยู่หัวเมืองลาว ฝ่ายเหนือ และยกกองทัพข้ามแม่น้ำโขงมาตีฮ่อที่เวียงจันทน์ พวกจีนฮ่อ พ่ายแพ้หนีขึ้นไปเชียงขวาง สยามจึงตามไปตีจนพวกฮ่อแตกพ่าย ไปหมด อาณาจักรสยามปกครองอาณาจักรลาวยาวนานถึง 114 ปี ก่อนที่จะเสียดินแดนแถบฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงให้แก่ฝรั่งเศสในปี พ.ศ.2436

3) ลักษณะทางประชากร

จังหวัดเลย มีคนพื้นเมืองที่มีเชื้อชาติไทย ซึ่งเรียกตัวเองว่าไทเลยเป็นกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ที่สุด นอกจากนี้ก็มีคนเชื้อชาติจีน ชาวเขา ไทดำ ไทพวน

วิถีชีวิตของคนเมืองเลย จะมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ยึดถือประเพณีแบบชาวไทยภาคอีสาน

และหลวงพระบาง ประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา คริสต์และศาสนาอิสลาม

4) วิถีชีวิต

ชาวเลยมีสำเนียงภาษาแตกต่างจากภาษาพูดของคนในจังหวัดภาคอีสานอื่น ๆ เพราะกลุ่มคนที่อาศัยปัจจุบันนี้มีประวัติการอพยพเคลื่อนย้ายจากเมืองหลวงพระบางแห่งอาณาจักรล้านช้าง โดยภาษาเลยนั้น จัดอยู่ในกลุ่มหลวงพระบาง ประกอบด้วยภาษาเมืองแก่นท้าว ภาษาอำเภอด่านซ้าย และภาษาอำเภอเมืองเลย ดังนั้น

สำเนียงพูดของชาวไทเลยจึงมีลักษณะการพูดเหมือนชาวหลวงพระบาง แต่บางพยางค์ออกเป็นเสียงสูงคล้ายสำเนียงพูดของชาวปักซีได้ ฟังดูไพเราะนุ่มนวลจึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะคนเมือง ส่วนคนในวังสะพุงจะพูดเสียงห้วนกว่าชาวเลยถิ่นอื่น

5) ความตกลง/นโยบายร่วมในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างประเทศ

อพท. มุ่งเน้นการพัฒนาท่องเที่ยวให้เป็นไปตามเกณฑ์การพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก หรือ Global Sustainable Tourism Council (GSTC) โดยกำหนดทิศทางใน 4 มิติคือ การบริหารจัดการ การกระจายรายได้ลดความเหลื่อมล้ำ การส่งเสริมวัฒนธรรมให้คงอยู่ และการรักษาสีสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงพัฒนาพื้นที่ด้วยการเปิดให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วม ส่งผลให้ปัจจุบันอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวโดยชุมชนใน 14-15 ชุมชนเป็นต้นแบบ

1.2 เส้นทางวัฒนธรรมล้านช้าง (แขวงไชยะบุรี, แขวงเวียงจันทน์, แขวงหลวงพระบาง) ประเทศลาว

1) ภูมิศาสตร์กายภาพ

อาณาจักรล้านช้าง เป็นอาณาจักรของชนชาติลาวซึ่งตั้งอยู่ในแถบลุ่มแม่น้ำโขง มีอาณาเขตอยู่ในบริเวณประเทศลาวทั้งหมด ตลอดจนพื้นที่บางส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย โดยมีความเจริญรุ่งเรืองทั้งการเมืองการปกครอง ด้านศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนพระพุทธศาสนาที่มีพัฒนาการเคียงคู่มากับอาณาจักรอื่น ๆ ใกล้เคียง ทั้งล้านนา สยาม พม่าและเขมร มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศอื่น ๆ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับประเทศพม่า
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับประเทศเวียดนาม
- ทิศใต้ ติดต่อกับประเทศไทย
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับประเทศกัมพูชา

2) ประวัติศาสตร์ร่วม

ล้านช้างเริ่มมีอำนาจและเข้มแข็งในสมัยของพระเจ้าฟ้างุ้ม ซึ่งมีศักดิ์เป็นราชบุตรเขยของอาณาจักรขอม และได้ตั้งชื่ออาณาจักรล้านช้างหรือศรีสัตนาคนหุต มีเมืองหลวงอยู่ที่หลวงพระบาง พระเจ้าฟ้างุ้มได้ขยายอาณาเขตของตนมาที่เวียงจันทน์และเมืองโคตรบองและเมืองต่าง ๆ ในลุ่มแม่น้ำโขง อาณาเขตของพระองค์กินล้ำเข้ามาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจนถึงลุ่มแม่น้ำชี ต่อมาพระองค์มีปัญหาทางการเมืองภายในอาณาจักร จึงถูกขับไล่ไปอาศัยอยู่เมืองน่าน โอรสของพระองค์ คือ พระเจ้าสามแสนไทได้ขึ้นครองราชสมบัติแทน พระเจ้าสามแสนไท มีชายาเป็นราชธิดาของกษัตริย์เชียงใหม่และอยุธยา จึงเริ่มทำให้อาณาจักรล้านช้างเป็นปึกแผ่นมากขึ้น ในสมัยนี้เอง รศ.ศรีศักร วัลลิโภดม สันนิษฐานว่าผู้คนจากล้านช้างได้อพยพลงไหลเข้ามาในดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากขึ้น จะเห็นได้จากมีการสร้าง ศาสนสถานแบบล้านช้างทับโบราณสถานดั้งเดิมเป็นจำนวนมาก ในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชซึ่งได้ ชื่อว่าเป็นมหाराชาของลาว ทรงเป็นกษัตริย์ทั้งล้านช้างและล้านนา ได้ย้ายเมืองหลวงมาที่เวียงจันทน์และได้บูรณะศาสนสถานรวมทั้งก่อสร้างใหม่เป็นจำนวนมาก ในตอนปลายสมัยอยุธยาและต้นรัตนโกสินทร์ล้านช้างต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของไทยและเวียดนามอยู่เสมอ ในสมัยกรุงธนบุรีไทยได้ยกทัพไปตีนครเวียงจันทน์ได้กวาดต้อนชาวล้านช้างมาไว้ในประเทศไทยเป็นอันมากและใน

สมัยรัชกาลที่ 3 เจ้าอนุวงศ์ได้ก่อกบฏ ต่ออาณาจักรสยามทำให้ชาวล้านช้างต้องถูกกวาดต้อนมาอยู่ในเขตภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยจำนวนมากอีกครั้งหนึ่งและเป็นเหตุให้ประชากรในลาวมีน้อยกว่าประเทศไทยเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน

3) ลักษณะทางประชากร

ประเทศลาวเป็นประเทศที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประชากรลาวมีประมาณ 6.48 ล้านคน หากแยกประชากรตามล้านช้างดั้งเดิม ประชากรเวียงจันทร์จำนวน 210,000 คน ประชากรหลวงพระบาง 430,000 คน และ ประชากร 694,203 คน ซึ่งในปัจจุบันการกระจายตัวทั่วประเทศไม่สม่ำเสมอ ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงและเวียงจันทน์ รัฐบาลแบ่งกลุ่มประชากรตามพื้นที่ที่อยู่อาศัยแทนที่จะใช้เชื้อชาติ ได้แก่

ลาวลุ่ม : กลุ่มคนลาวแท้ที่อาศัยอยู่ตามที่ราบลุ่มใกล้แม่น้ำโขง คิดเป็นร้อยละ 68 ของประชากรทั้งหมด

ลาวเทิง (ขมุ) : เป็นชนเผ่าที่อาศัยบนพื้นที่ที่มีความสูงไม่เกิน 1,000 เมตร คิดเป็นประชากรร้อยละ 22 ของประเทศ

ลาวสูง (ม้ง) : เป็นพวกชาวเขามีประมาณร้อยละ 9 ของประชากรทั้งหมด อาศัยอยู่บนเขาสูง ส่วนใหญ่เป็นชาวม้งและเผ่าอื่น ๆ เช่น มูเซอ

4) วิถีชีวิต

1. ด้านศาสนา พระเจ้าฟ้าจุ้มได้นำพุทธศาสนาแบบขอมเข้ามาเผยแพร่ในดินแดนล้านช้างแทนการนับถือผีแบบดั้งเดิม และได้นำพุทธศาสนาแบบเถรวาทจากล้านนาและอยุธยาเข้ามาผสมผสาน ล้านช้างจึงมีการนับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาทอย่างแน่นแฟ้น ก่อนสมัยรัชกาลที่ 3 พระสงฆ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสัมพันธ์และขึ้นต่อสงฆ์ในเวียงจันทร์ ในสมัยรัชกาลที่ 4 ของไทยพระสงฆ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อยู่ภายใต้การปกครองของคณะสงฆ์ไทย และมีการเผยแพร่ธรรมยุตินิกายจากกรุงเทพฯ เข้าสู่อุบลราชธานี และกระจายไปทั่วภาคอีสาน ทำให้การเรียนรู้ศาสนาแบบเดิมสูญสิ้นไป ดังจะเห็นได้จากการเรียนอักษรธรรมและอักษรไทยน้อยได้สูญหายไปจากวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชาชนในล้านช้างเคร่งครัดในพุทธศาสนาและนำมาใช้กำหนดข้อปฏิบัติในสังคม

2. ด้านภาษาและวรรณกรรม ล้านช้างมีตัวอักษรที่เป็นของตนเอง เรียกว่า อักษรไทยน้อยและอักษรไทยใหญ่ (อักษรธรรม) วรรณกรรมที่สำคัญ ได้แก่ โคลงท้าวฮุ่งท้าวเจือง จำปาสดันและตำนานต่าง ๆ วรรณกรรมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา นิทานและตำนานที่เผยแพร่อยู่ทั่วไปในอีสาน เช่น ผาแดงนางไอ่ ในประเทศไทยมีโบราณวัตถุอักษรไทยน้อยและอักษรธรรมอยู่เป็นจำนวนมาก

3. ด้านการปกครอง มีพระมหากษัตริย์ปกครองตามลัทธิเทวราชาและธรรมราชาเช่นเดียวกับล้านนาและอยุธยาหากแต่ล้านช้างได้มีกฎเกณฑ์ที่แตกต่างออกไปโดยมีการปกครองใช้หลักพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ เรียกว่า ฮีต 12 คอง 14 กำหนดหลักปฏิบัติของบุคคล และภาระหน้าที่ตามประเพณีคอง 14 จึงเป็นแนวทางการบริหารประเทศรวมทั้งเป็นข้อปฏิบัติระหว่างผู้ใหญ่กับผู้ย่อยและผู้ย่อยกับผู้ใหญ่

5) ความตกลง/นโยบายร่วมในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างประเทศ

1. กระทรวงดิจิทัลฯ ลงนาม MOU กับ กระทรวงไปรษณีย์ โทรคมนาคมและการสื่อสารประเทศลาว เชื่อมโยง 2 ประเทศพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล การลงนามครั้งนี้ให้ความสำคัญในการพัฒนาร่วมกันในด้านต่าง ๆ ซึ่งความร่วมมือกันภายใต้ MOU จะเกิดประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย โดยจะช่วยส่งเสริมการค้า การลงทุน แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านเทคนิค การขยายตลาด การพัฒนาทรัพยากร และยกระดับด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และกระชับความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างไทยกับลาว

2. บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านแรงงานระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยสาระสำคัญ คือ เน้นความร่วมมือเพื่อประโยชน์ของประชาชนสองฝ่ายโดยจะส่งเสริมความร่วมมือด้านแรงงานให้มีการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของแรงงานให้ถูกต้องตามกฎหมาย มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับความร่วมมือด้านแรงงาน ได้แก่ การพัฒนาฝีมือแรงงาน การจ้างงาน การคุ้มครองแรงงาน การประกันสังคม การป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ความร่วมมือ ด้านวิชาการ และความร่วมมือด้านอื่น ๆ

3. ร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (MOU ไทย-ลาว) บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย กับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ สาระสำคัญของบันทึกความเข้าใจ แบ่งออกเป็น 5 ด้านหลัก คือด้านการป้องกัน การคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ความร่วมมือในการปราบปรามการค้ามนุษย์ การส่งกลับและการคืนสู่สังคม โดยมุ่งเน้นการปรับแก้ไข 3 ด้านสำคัญ คือ 1) ด้านการป้องกัน มุ่งเน้นการเฝ้าระวังในชุมชนและเพิ่มความเข้มงวดในการจัดทำและตรวจลงตราหนังสือเดินทาง และบัตรผ่านแดนในการเดินทางเข้าออกระหว่างสองประเทศ 2) ด้านการส่งกลับ มุ่งเน้นให้มีการประสานความร่วมมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งกลับ และ 3) ด้านการคืนสู่สังคม มุ่งเน้นให้ใช้มาตรการที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ และไม่ย้อนกลับมาเป็นผู้เสียหายซ้ำอีก

2. อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี – เมืองเจ็ดตุ มณฑลเสฉวน ประเทศจีน

2.1 อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

1) ภูมิศาสตร์กายภาพ

จังหวัดสุพรรณบุรีมีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มเป็นส่วนใหญ่ มีพื้นที่บางส่วนเป็นที่ราบสูง โดยมีความลาดเทระหว่าง 0 – 3 เปอร์เซ็นต์ ตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ 110 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 5,258.008 ตร.กม. หรือ ประมาณ 3,348,755 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ดังนี้

-ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดอุทัยธานี จังหวัดชัยนาท

-ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

-ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม

-ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดอุทัยธานี

2) ประวัติศาสตร์ร่วม

จากการศึกษาด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีเมืองสุพรรณบุรี ได้พบหลักฐานการเผยแพร่วัฒนธรรมจีนมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งหมายถึงดินแดนแห่งนี้มีชาวจีนเข้ามาอยู่อาศัยหรือเข้ามาทำกิจกรรมแล้ว เช่น การพบเหรียญอู๋เป่จิ้นในแหล่งโบราณคดีบ้านหนองแจง ต.ไร่รถ อ.ดอนเจดีย์ และที่วัดสมอลม ต.สนามคลี อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี

เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าในปี พ.ศ.2310 เมืองสุพรรณบุรีซึ่งเคยมีความเจริญรุ่งเรือง เคยเป็นเมืองหน้าด่าน มีความสำคัญทางด้านยุทธศาสตร์กลับกลายเป็นเมืองร้าง ผู้คนหลบหนีออกจากพื้นที่ย้ายไปยังเมืองที่ปลอดภัยกว่า ดังปรากฏในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ความว่า “ชาวบ้านในแขวงเมืองวิเศษชัยชาญ สุพรรณบุรี เมืองสิงห์บุรี เมืองสวรรคโลก อพยพมาอยู่แถบบ้านบางระจัน สงครามครั้งนี้ทำให้เมืองสุพรรณบุรี แทบกลายเป็นเมืองร้างได้กลับมารุ่งเรืองอีกครั้งในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์มีพระราชประสงค์ให้มีการตั้งถิ่นฐานใหม่ โดยผู้อาศัยส่วนใหญ่ย้ายมาจากที่อื่น ประกอบด้วยบุคคลหลายเชื้อชาติ เช่น ลาวเวียงจันทน์ ที่อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารความกบฏเจ้าอนุวงศ์” การเข้ามาของชาวจีนในจังหวัดสุพรรณบุรีมีมาแล้วตั้งแต่อดีต ได้พบหลักฐานประเภทเครื่องถ้วยจีน ในแหล่งโบราณคดีที่สำคัญ เช่น แหล่งโบราณคดีบ้านบางปูน ต.พิหารแดง อ.เมือง ส่วนใหญ่เป็นเครื่องถ้วยจีนที่อยู่ในสมัยราชวงศ์หมิง และซึ่งตรงกับสมัยอยุธยา โดยชาวจีนในกรุงศรีอยุธยาเป็นชาวต่างชาติเพียงชาติเดียวที่ได้รับสิทธิพิเศษในการตั้งบ้านเรือนภายในกำแพงพระนคร ซึ่งในรัชสมัยสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้มีชาวจีนเข้ามามากถึง 3,000 คน เดินทางมาทั้งทางเรือและทางบก ผู้ที่เดินทางเรือส่วนใหญ่เป็นจีนที่มาจากมณฑลกว่างตุง ฮกเกี้ยน และไหหลำ

ในสมัยรัชกาลที่ 5 สันนิษฐานว่า น่าจะมีชาวไทยเชื้อสายจีนเป็นจำนวนมาก เพราะมีการสร้างศาลเจ้าศาลเทพารักษ์หลักเมือง ซึ่งเป็นที่นับถือของชาวจีนหลายแห่งที่สำคัญคือ “ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง” ตั้งอยู่ที่ ต.รั้วใหญ่ อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี ลักษณะเป็นศาลเทพารักษ์ ก่ออิฐถือปูนรูปทรงเป็นแบบสถาปัตยกรรมจีน ภายในอาคารประดิษฐานพระวิษณุ ศาลหลักเมืองแห่งนี้สร้างขึ้นเมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด แต่คราวที่ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสด็จตรวจเมืองสุพรรณบุรีในฐานะเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยได้เข้าเยี่ยมประชาชนรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับ “เจ้าเมือง” ข่มเหงประชาชน และเสด็จไปทำพิธีกรรมศาลเทพารักษ์หลักเมือง โดยได้บันทึกว่าตัวศาลทำรูปอย่างไทย อยู่ในสภาพชำรุด ทรงออกเงินให้กรมการเงินที่มีหน้าที่ทำพิธีบวงสรวง จัดการทำศาลใหม่ให้เป็นตึกมั่นคง

3) ลักษณะทางประชากร

จังหวัดสุพรรณบุรีมีจำนวนประชากรราว 852,003 คน แบ่งเป็นประชากรชาย 410,259 คน ประชากรหญิง 435,321 คน โดยประชากรในอุทงมีจำนวนราว 110,436 คน ประชากรสุพรรณบุรีประกอบด้วย ชาติพันธุ์หลักจำนวน 8 ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง กลุ่มชาติพันธุ์มอญ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่ง กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน กลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง กลุ่มชาติพันธุ์ละว้าและกลุ่มชาติพันธุ์สายจีน และ

ในอดีตมีชาวจีนอพยพมาอาศัยยังเมืองสุพรรณบุรี ซึ่งปัจจุบันมีชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยในเมืองสุพรรณเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีการทำบุญทำทาน ในรูปแบบต่าง ๆ มีการไหว้บรรพบุรุษในเทศกาลตรุษจีนและสารทจีน ประเพณีของชาวจีนในสุพรรณบุรีที่สำคัญคือ ประเพณีการทิ้งกระจาด ทุก ๆ ปีหลังจากสารทจีน (ชิงงั่วบั่ว) ชาวจีนในตลาดสุพรรณบุรี รวมตัวกันไปให้ทานที่สมาคมจีนจะมีข้าวสารอาหารแห้ง เครื่องอุปโภค บริโภค ไปแจกให้ผู้รับทาน และงานให้ทานทั้งวันนี้เรียกกันว่า “งานทิ้งกระจาด” ซึ่งที่มาของการทิ้งกระจาดในประเทศไทย ปัจจุบันมีชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในย่านธุรกิจการค้า

4) วิถีชีวิต

"สุพรรณภูมิ แผลงมาจากสุวรรณภูมิ" โดยนักวิชาการด้านประวัติศาสตร์และศิลปแห่งชาติปี 2545 สาขาวรรณศิลป์ (กวีนิพนธ์) มาเป็นผู้บรรยายสู่จิตต์ประกอบงานเสวนาที่ผู้บรรยายเขียนเอง อธิบายถึง "สุพรรณบุรี" และ "สุพรรณภูมิ" เป็นชื่อที่สืบเนื่องมาจากชื่อ "สุวรรณภูมิ" แรกเริ่มตั้งแต่ พ.ศ.1 หรือเมื่อราว 2,500 ปี มาแล้วคนไทยพื้นบ้าน ในจังหวัดสุพรรณบุรี มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะและได้มีการรับหรือถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่กลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ที่เข้ามาติดต่อสัมพันธ์กัน ลักษณะทางวัฒนธรรมของคนไทยพื้นบ้านที่ยังคงเห็นได้ คือรูปแบบของเรือนที่อยู่อาศัย การแต่งกายและประเพณีเกี่ยวกับชีวิตต่าง ๆ ตั้งแต่ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การบวชพระ การแต่งงานและงานศพคนไทยพื้นบ้านในจังหวัดสุพรรณบุรี นับถือพุทธศาสนาและส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ศูนย์กลางสำคัญของชุมชนคือวัด อันเป็นที่ประกอบกิจกรรมงานบุญและงานรื่นเริงต่าง ๆ เมื่อสิ้นฤดูเก็บเกี่ยว ชายหนุ่ม หญิงสาว จะพากันไปเที่ยวงานวัด ระหว่างทางจะร้องเพลงเกี่ยวพาราสักัน เป็นท่วงทำนองพื้นบ้านแบบต่าง ๆ เพลงอีแซว เป็นเพลงพื้นบ้านประเภทหนึ่ง ที่สืบทอดมาเป็นมรดกของชาวสุพรรณในปัจจุบัน

5) ความตกลง/นโยบายร่วมในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างประเทศ

ผู้อำนวยการสำนักบริหารยุทธศาสตร์ รักษาการผู้จัดการสำนักงานพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง จังหวัด สุพรรณบุรี (อพท. 7) องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท.เปิดเผยว่า การจัดทำแผนแม่บทพัฒนาพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง ได้บรรจุการทำงานด้านการส่งเสริมให้เมืองโบราณอุทองเป็นแหล่งท่องเที่ยวในระดับนานาชาติด้วย นอกเหนือจากแผนส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของคนไทย อย่างไรก็ตามก่อนหน้านี้ทางจังหวัดสุพรรณบุรีได้ลงนามบันทึกข้อตกลงเป็นเมืองพี่เมืองน้องกับเมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวนของประเทศจีน ภายใต้หนังสือแสดงเจตจำนงในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องทั้ง 2 ฝ่ายจะดำเนินการแลกเปลี่ยนความร่วมมือรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในด้านการค้า อุตสาหกรรม เกษตรกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วัฒนธรรม การศึกษา การกีฬา สาธารณสุข บุคลากร และด้านสวัสดิการสังคมรวมถึงสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของทั้ง 2 ฝ่ายสร้างความสัมพันธ์และมีการติดต่อกันอย่างใกล้ชิด เพื่อปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความร่วมมือระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้แนวคิดดังกล่าวได้สอดคล้องกับ นายประทีป เพ็งตะโก ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ 2 สุพรรณบุรี ที่กล่าวในที่ประชุมเตรียมการจัดตั้งมูลนิธิสุวรรณภูมิที่ผ่านมาว่าพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทองควรสร้างสัมพันธ์ภาพความเป็นเมืองพี่เมืองน้องกับต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเยี่ยมชมเยือนกัน เช่น กรุงเทพฯ ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงการเป็นเมืองพี่เมืองน้องกับ 2 - 3 เมืองของประเทศจีน จังหวัดสุโขทัยลงนามบันทึก

ข้อตกลงกับเมืองซีอาน โดยผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันเกิดการเคลื่อนไหวในระบบเศรษฐกิจและส่งผลดีต่อการประชาสัมพันธ์เมืองท่องเที่ยว

2.2 เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน ประเทศจีน

1) ภูมิศาสตร์กายภาพ

เมืองเฉิงตูลักษณะทางภูมิศาสตร์ราบลุ่มแบบแอ่งกระทะ คือ พื้นที่โดยรอบโดนโอบล้อมด้วยภูเขาสูงทั้ง 4 ด้านเลย ส่วนตรงกลางเป็นที่ราบ ลักษณะภูมิอากาศของเมืองเฉิงตูเป็นแบบอบอุ่นไม่ร้อนหรือหนาวเกินไป โดยทั่วไปมีพื้นที่โดยรวมประมาณ 485,000 ตร.กม. ลักษณะภูมิประเทศมีลักษณะหลากหลายซับซ้อนกัน ด้านตะวันตกเป็นแบบพื้นที่สูง ด้านตะวันออกเป็นแบบลาดลงต่ำ ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ราบต่ำแอ่งกระทะเสฉวน มีพื้นที่กว้างใหญ่ ติดอันดับ 1 ใน 4 ของพื้นที่แอ่งกระทะใหญ่ของประเทศจีน โดยมีพื้นที่ถึง 170,000 ตร.กม. สูงจากระดับน้ำทะเล 300 – 700 เมตร โอบล้อมด้วยภูเขาสูง ประกอบด้วยที่ราบต่าง ๆ โดยมีที่ราบเฉิงตู ซึ่งมีพื้นที่ถึง 6,200 ตร.กม. เป็นส่วนที่ใหญ่ที่สุดในมณฑลเขตพื้นที่ขอบแอ่งกระทะ โดยมากเป็นพื้นที่ราบสูงและส่วนใหญ่เป็นภูเขาระดับกลางถึงต่ำสูง 1,200 – 3,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล มีอาณาเขตติดต่อกับมณฑลอื่น ๆ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับมณฑลชิงไห่ มณฑลกานซู และมณฑลส่านซี ประเทศจีน
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ มณฑลหูเป่ย์ และมณฑลหูหนาน ประเทศจีน
- ทิศใต้ ติดต่อกับมณฑลยูนนาน และมณฑลกุ้ยโจว ประเทศจีน
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตปกครองตนเองทิเบต

2) ประวัติศาสตร์ร่วม

“เฉิงตู” เป็นเมืองเอกของมณฑลเสฉวน ที่คนส่วนใหญ่รู้จักในฐานะที่เป็นบ้านเกิดของหมิแพนด้า ทั้งยังเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมของภาคตะวันตกของจีน ที่มีประวัติความเป็นมายาวนานหลายพันปี รวมทั้งยุคที่มีชื่อเสียงในสมัย “สามก๊ก” (ค.ศ.220-280) ซึ่งเฉิงตูมีความสำคัญที่เป็นเมืองหลวงของเล่าปี่ ในสมัยนั้นนอกจากนี้ชื่อ “เฉิงตู” ก็ยังเป็นชื่อเมืองดั้งเดิมที่ใช้กันมานานจากสมัยอดีตกาลผ่านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมาหลายยุคสมัยตราบจนกระทั่งปัจจุบันด้วยอารยธรรมยาวนานหลายพันปี ทำให้เฉิงตูขึ้นชื่อในด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเก่าแก่และมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ อาทิศาลเจ้าอู๋โหว ที่สร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงจูเก๋อเหลียง หรือ ขงเบ้ง อัครมหาเสนาบดีผู้ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ ซึ่งที่นี่ยังเป็นที่พักพิงของขงเบ้งและเล่าปี่ อีกด้วยสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่ออื่น ๆ

3) ลักษณะทางประชากร

มณฑลเสฉวนมีจำนวนประชากรราว 90,000,000 คน เป็นจำนวนประชากรตามสำมะโนครัว 80,418,200 คน ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 20,307 หยวน (เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ประมาณ 13.5%) และนครเฉิงตูเป็นเมืองเอกของมณฑลมีจำนวนประชากรราว 14 ล้านคน สำหรับประชากรเฉิงตูนั้น มีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 27,194 หยวน (เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ประมาณ 13.6%) ประชากรประกอบด้วยชนชาติหลักจำนวน 15

ชนชาติ ประกอบด้วยชาวฮั่น หยี่ ทิเบต เย้า ฉียง ฮุย มองโกล ลีซอ แมนจู นาสี ไป่ ไต ปูยี แม้ว และญีเจีย โดยชาวฮั่นเป็นประชากรส่วนใหญ่ (ชาวฮั่น 93.90% และชนกลุ่มน้อยอีก 6.10%)

4) วิถีชีวิต

วิถีชีวิตของพวกเขาเองที่มีแนวคิด “ใช้ชีวิตให้คุ้มค่า” เนื่องจากเจิ้งตูมักเกิดแผ่นดินไหวบ่อยครั้ง ชีวิตของผู้คนมีความเสี่ยง ซึ่งแต่ละครั้งที่เกิดแผ่นดินไหวก็ทำให้ผู้คนบาดเจ็บและเสียชีวิตกันไม่น้อย ดังนั้นก็เลยเกิดค่านิยมว่า หากมีเงินแล้วก็ต้องใช้ เรียกว่าเป็นค่านิยมที่มุ่งใช้ชีวิตกับปัจจุบันให้เต็มที่เป็นหลัก นอกจากนี้มี การสำรวจว่าการซื้อสินค้าหรูหราเกือบร้อยละ 80 ของชาวเจิ้งตูนั้น เป้าหมายเพื่อสำหรับใช้เองมากกว่าจะให้เป็นของขวัญหรือของฝาก ซึ่งจากแตกต่างจากการซื้อปิ้งสินค้ากลุ่มนี้ในฮ่องกง ที่มักเป็นการซื้อเพื่อเป็นของฝากของนักท่องเที่ยวมากกว่า

5) ความตกลง/นโยบายร่วมในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างประเทศ

รองผู้อำนวยการสำนักงานวิจัยนโยบายการเมืองเสฉวนได้เสนอแผนพัฒนาเศรษฐกิจเสฉวน-ฉงชิ่งในรูปแบบทฤษฎีปรากฏการณ์ผีเสื้อ The Butterfly Model เป็นเสมือนปรากฏการณ์ลูกโซ่สามารถสร้างอิทธิพลไปทั่วพื้นที่ โดยมีแผนการว่าความร่วมมือในภูมิภาคตะวันตกเริ่มจากความร่วมมือของ เสฉวน-ฉงชิ่งซึ่งมีภูมิประเทศเป็นแอ่งกระทะเสมือนแอ่งกระทะทองคำเมื่อพัฒนาแล้วก็เหมือนการเปิดดวงตาสวรรค์กระจายความร่วมมือไปมณฑลรอบข้างเป็นลักษณะความร่วมมือสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจระหว่างมณฑลทั้ง 4 ทิศคือ ทิศที่ 1 ซื่ออัน-เจิ้งตู ประกอบด้วยซื่ออัน-เจิ้งตู-หลันโจว (กานซู) -หยินชวน (หนิงเซี่ย) ทิศที่ 2 เจิ้งตู-คุนหมิง รวมเจิ้งตู-คุนหมิง-ลาซา (ทิเบต)-ซีหนิง(ชิงไห่) ทิศที่ 3 คุนหมิง-ฉงชิ่ง ประกอบด้วย คุนหมิง-ฉงชิ่ง-อาเชียน-หนานหนิง (กวางสี) ทิศที่ 4 ซื่ออัน-ฉงชิ่ง ประกอบด้วยซื่ออัน-ฉงชิ่ง-ซางซา (หูหนาน) –วู่ฮั่น (หูเป่ย์) ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของแผ่นดินตอนในของจีนซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาภูมิภาคตะวันตก

4.1 ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่คู่แฝดที่ 1 (เลย-ลาว)

จังหวัดเลย มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาพื้นที่ ว่า “เมืองน่าอยู่ เมืองแห่งการท่องเที่ยว การค้าและการลงทุนภายใต้การพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งการพัฒนาพื้นที่จังหวัดเลยเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ของการพัฒนาพื้นที่กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว การลงทุน อุตสาหกรรมการผลิต การบริการภายในจังหวัด และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยจังหวัดเลยมียุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งสิ้น 5 ข้อ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควบคู่กับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการผลิตและการบริการเชิงสร้างสรรค์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อยกระดับสู่สากล

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การเสริมสร้างและรักษาความมั่นคง

มีเป้าประสงค์เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งตำแหน่งในการพัฒนา (Positioning) ของจังหวัด คือ เมืองท่องเที่ยว เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมการท่องเที่ยวที่เป็นแม่เหล็กจำนวนมาก เหมาะแก่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เชิงนิเวศน์และเชิงอนุรักษ์ ประกอบกับ GPP ด้านการบริการ โรงแรมและภัตตาคาร มีแนวโน้มสูงขึ้น Growth รวมทั้งส่วนแบ่งทางการตลาดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีแนวโน้มสูงขึ้นและจังหวัดยังได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

นอกจากนั้น อพท. ได้ร่วมมือกับจังหวัดเลย ผนึกพลังพระบางยุทธศาสตร์สร้างแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวสี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านช้าง เส้นทางท่องเที่ยวรองรับเออีซี ผู้อำนวยการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. เปิดเผยว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ อพท. 5 และจังหวัดเลย ร่วมกันดำเนินการตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวสี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านช้างสี่เมืองสองประเทศ อพท. ได้ร่วมมือกับจังหวัดเลยในการขับเคลื่อนโดยการเปิดเส้นทางท่องเที่ยวเลย - ลาว เตรียมเสนอขอเปิดด่านถาวรและด่านศุลกากร ยกกระต๊อบสนามบินเลยขึ้นเป็นสนามบินนานาชาติรองรับเออีซี การพัฒนานี้ครอบคลุมพื้นที่ 4 จังหวัด คือ เลย อุดรธานี หนองบัวลำภู และหนองคาย ส่วนประเทศลาวครอบคลุมนครหลวงเวียงจันทน์ แขวงเวียงจันทน์ แขวงหลวงพระบาง และแขวงไชยะบุรี โดยการสร้างความน่าสนใจในการท่องเที่ยวด้วยบรรยากาศการตามหาร่องรอยของความเป็นอาณาจักรล้านช้างในอดีตที่ยังคงหลงเหลืออยู่ในปัจจุบันของทั้งสองประเทศ ด้านผู้ว่าราชการจังหวัดเลย กล่าวว่า

“ยุทธศาสตร์ความร่วมมือสี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านช้างนี้จะมีความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ โดยใช้จุดขายที่ได้รับมาจากอารยธรรมล้านช้างในอดีตซึ่งยังเป็นวิถีชีวิตมาจนถึงทุกวันนี้ เช่น การตักบาตรพระตอนเช้าของหลวงพระบางและอำเภอเชียงคาน ประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน หรือปู่เยอย่าเยอ เป็นต้น”

ในส่วนของจังหวัดเลยได้ร่วมกันหลายหน่วยงาน โดยมี อพท. 5 เป็นผู้ประสานงาน ซึ่งผู้จัดการสำนักงานพื้นที่พิเศษเลย กล่าวถึงการพัฒนาตามยุทธศาสตร์นี้จะรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมีเพิ่มมากขึ้นและพักนานวันขึ้น โดยรายงานจากเมืองหลวงพระบางระบุว่าปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ 500,000 คน ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวคุณภาพ วันพักเฉลี่ย 5-8 วัน ตั้งเป้าเพิ่มเป็น 700,000 คน ในปี 2563 ส่วนจังหวัดเลย มีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 1,500,000 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยวปีละ 3-4 พันล้านบาท ซึ่งตามแผนยุทธศาสตร์ของ อพท. ตั้งเป้าหมายให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวใน ภูมิภาคนี้อย่างน้อย 35,000 ล้านบาทภายในปี 2565

นอกจากนี้สำนักงานพื้นที่พิเศษเลยยังได้เป็นผู้แทนจังหวัดเลยในความร่วมมือด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ระหว่างจังหวัดเลย - แขวงหลวงพระบาง โดย ผู้ว่าราชการจังหวัดเลยและผู้จัดการสำนักงานพื้นที่พิเศษเลย นำคณะเจ้าหน้าที่สำนักงานพื้นที่พิเศษเลยและผู้แทนหอการค้าเข้าร่วมหารือกับเจ้าแขวงหลวงพระบาง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมของประเทศลาว ในการประชุมหารือความร่วมมือด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่าง จังหวัดเลย - แขวงหลวงพระบาง ณ ห้องว่าการปกครองแขวง

หลวงพระบาง ประเทศลาว โดยสรุปสาระสำคัญ ประกอบด้วย (1) ด้านความร่วมมือระหว่างกัน จะมีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ (2) ด้านกิจกรรม จะร่วมกันจัดตั้งคณะกรรมการความร่วมมือการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีสำนักงานพื้นที่พิเศษเลย (อพท. 5) และแผนกแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยว แขวงหลวงพระบางเป็นผู้ประสานงานกิจกรรมนำร่อง โดยจังหวัดเลยจะมีคณะนักท่องเที่ยวโดยใช้จักรยานมาหลวงพระบาง และจะมีการจัดประชุมความร่วมมือระหว่างจังหวัดเลย – แขวงหลวงพระบาง ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือในการผลักดันเชิงนโยบาย ประกอบด้วย การเสนอต่อรัฐบาลของไทย – ลาว ในการขยายระยะเวลาการเดินทางโดยใช้ Border Pass ให้ยาวนานขึ้นและสามารถเดินทางข้ามจังหวัดของทั้งสองประเทศได้ และร่วมมือกันผลักดันให้มีการเปิดด่านพรมแดนถาวรระหว่างอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยกับเมืองชะนะคาม แขวงเวียงจันทน์ และระหว่างบ้านคกไผ่ อำเภอปากชม จังหวัดเลยกับด่านบ้านวังเมืองหมื่น แขวงเวียงจันทน์

ตารางที่ 2 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในพื้นที่ท่องเที่ยว จังหวัดเลย – เส้นทางวัฒนธรรมล้านช้าง

การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่เพื่อพัฒนาสู่การเป็นเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยว	
จุดแข็ง (Strengths)	โอกาส (Opportunity)
1) มีภูมิศาสตร์กายภาพที่เชื่อมโยงกันโดยนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้ทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ 2) มีความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวทั้งในระดับจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย) เครือข่ายการท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สาขาเลย) สมาคมธุรกิจด้านการท่องเที่ยวทั้งไทยและลาว โดยมีการทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวระหว่าง 2 ประเทศที่เป็นรูปธรรม 3) มีการจัดทำคู่มือการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน GSTC ร่วมกันระหว่างไทยลาวที่เป็นมาตรฐาน 4) ความโดดเด่นของวิถีชีวิตและรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน นำไปสู่การเชื่อมโยงและการ	1) การพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยวระหว่าง 2 ประเทศ โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคเอกชน และรัฐบาลที่ยังคงส่งเสริม/สนับสนุนการท่องเที่ยวของทั้ง 2 พื้นที่ เช่น กิจกรรมแรลลี่, โครงการเลย-ลาว, โครงการ CBT ล้านช้าง เป็นต้น 2) มีการร่วมมือกันผลักดันให้มีการเปิดด่านพรมแดนถาวรระหว่างอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยกับเมืองชะนะคาม แขวงเวียงจันทน์และระหว่างบ้านคกไผ่ อำเภอปากชม จังหวัดเลยกับด่านบ้านวัง เมืองหมื่น แขวงเวียงจันทน์ 3) เลย-ลาวมีประวัติศาสตร์ร่วมกัน โดยสี่เหลี่ยมล้านช้างเป็นเรื่องเล่าได้อย่างดี หากได้รับการพัฒนาให้เกิดเป็นแนวทางการเชื่อมโยงผ่านเส้นทาง

การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่เพื่อพัฒนาสู่การเป็นเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยว	
สร้างเรื่องราวการเป็นเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจน 5) จังหวัดเลยและประเทศลาว มีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางด้านนิเวศ หรือประวัติศาสตร์ รวมทั้งมีสภาพภูมิอากาศที่หลากหลาย ซึ่งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว	ท่องเที่ยวของทั้ง 2 ประเทศได้ อาจทำให้การพัฒนาเมืองคู่แฝดเลยลาวเกิดผลสำเร็จ
จุดอ่อน (Weaknesses)	อุปสรรค (threats)
1) ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเชื่อมต่อเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่าง 2 ประเทศ 2) ขาดระบบการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่สนับสนุนแนวคิดการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษโดยคนในชุมชนอย่างแท้จริง 3) ความพร้อมของบุคลากรที่จะเข้าใจถึงบริบทการท่องเที่ยวของเมืองคู่แฝดได้อย่างละเอียด ลึกซึ้ง รวมถึงความรู้ด้านกฎหมาย ข้อระเบียบ กฎกติกา ระหว่างประเทศต่าง ๆ, ธรรมเนียม/มารยาทในการเจรจา สายบังคับบัญชา ฯลฯ 4) ขาดแรงงานที่มีทักษะด้านภาษา 5) การเตรียมแหล่งท่องเที่ยวที่รองรับนักท่องเที่ยวได้	1) บทบาทของภาครัฐกิจ นายทุนที่เข้ามามีบทบาทในการหารายได้ในแหล่งท่องเที่ยว นำไปสู่การไหลออก/รั่วไหลรายได้นอกพื้นที่ 2) การบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว อาทิ ปัญหาความขัดแย้งทางด้านชาติพันธุ์ของลาว เป็นต้น 3) ชีตความสามารถขององค์กรภาคการท่องเที่ยวในการรองรับการเปิดประชาคมอาเซียนและนักท่องเที่ยวนานาชาติเพื่อหนุนเสริมการเดินทางเชื่อมโยงกันระหว่าง 2 ประเทศ

4.2 ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่คู่แฝดที่ 2 (สุพรรณบุรี – ฉะเชิงเทรา)

จังหวัดสุพรรณบุรีมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาพื้นที่ โดยยุทธศาสตร์ในการพัฒนาพื้นที่ด้านการท่องเที่ยว คือ ยุทธศาสตร์ข้อที่ 2 การเสริมสร้างและพัฒนากการท่องเที่ยวโดยการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุล มีเป้าประสงค์เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าท้องถิ่น อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดให้อุตสาหกรรมประเภทยั่งยืน พัฒนา

บึงฉวากเฉลิมพระเกียรติฯ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งอนุรักษ์พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ที่ยั่งยืนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมพร้อมส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในท้องถิ่นให้ได้มาตรฐาน ซึ่งมีกลยุทธ์ ดังนี้

1. ส่งเสริมกิจกรรมประเพณี และวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์และการท่องเที่ยว
2. สร้างและพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด
3. ส่งเสริมสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ทั้งทางด้านเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรมให้มีคุณภาพ
4. พัฒนาคุณภาพแม่น้ำท่าจีนและคลองสาขาให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
5. พัฒนาบึงฉวากให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับสากล
6. พัฒนาแหล่งน้ำและทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมดุล

ตารางที่ 3 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในพื้นที่ท่องเที่ยว (อพท. 7) อำเภอดำรง จังหวัดสุพรรณบุรี – เมืองเชิงตุ มณฑลเสฉวน ประเทศจีน

การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่เพื่อพัฒนาสู่การเป็นเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยว	
จุดแข็ง (Strengths)	โอกาส (Opportunity)
1) มีความร่วมมือหรือ MOU ร่วมกันระหว่างรัฐบาล มณฑลเสฉวนและจังหวัดสุพรรณบุรีที่เป็นรูปธรรม 2) โครงการของจังหวัดสุพรรณบุรี ภายใต้แนวคิด “เส้นทางตามรอยทวารวดี มีดีต้องโชว์” เน้นการท่องเที่ยวสายประวัติศาสตร์ เพื่อกระตุ้นรายได้ให้กับชุมชน กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 (สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐม) 3) กิจกรรม/โครงการด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ในพื้นที่ 4) จังหวัดสุพรรณมีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางด้านนิเวศ หรือประวัติศาสตร์ รวมทั้งมีมีเทศกาลและประเพณีที่สำคัญตลอดทั้งปี	1) การเกิดขึ้นและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เช่น พระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ (หลวงพ่ออยู่ทอง) ณ พุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรี วัดเขาทำเทียม อำเภอดำรง พุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรี ที่อาจเชื่อมโยงการเป็นเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยวที่เน้นเรื่องความเชื่อและความศรัทธา 2) การลงทุนด้านการท่องเที่ยวโดยภาคเอกชน 3) โครงการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่นำไปสู่การพักค้างและเพิ่มระยะเวลาในการพักอาศัยมากขึ้น
จุดอ่อน (Weaknesses)	อุปสรรค (Threats)

1) โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวนานาชาติ ยังไม่มีความพร้อม อีกทั้งการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ยังขาดความเชื่อมโยง 2) ความเข้าใจในเรื่องของการท่องเที่ยวโดยชุมชนของคนในพื้นที่ยังไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจนและต่อเนื่องเป็นรูปธรรม 3) อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ยังมีจำนวนน้อย แหล่งดึงดูดด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญและโดดเด่นในพื้นที่ยังไม่สร้างแรงจูงใจด้านการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวได้ 4) เส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ยังขาดความต่อเนื่อง ทำให้การท่องเที่ยวในพื้นที่ถูกพิจารณาในฐานะเมืองผ่านเพื่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่โดดเด่นมากกว่า 5) ไม่มีการบริหารจัดการเรื่องการวางระบบผังเมืองรวม เพื่อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาลอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การวางระบบสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในเขตเทศบาลในอดีตเป็นไปอย่างไม่มีระเบียบ	1) ความพร้อมของบุคลากรเพื่อรองรับการท่องเที่ยวในรูปแบบของเมืองแฝดในระดับนานาชาติ 2) ขีดความสามารถขององค์กรภาคการท่องเที่ยวในการรองรับการเปิดประชาคมอาเซียนและนักท่องเที่ยวนานาชาติเพื่อหนุนเสริมการเดินทางเชื่อมโยงกันระหว่าง 2 ประเทศ 3) เป็นที่ลุ่มรับน้ำทำให้เกิดอุทกภัย ซ้ำซากในพื้นที่เกือบทุกปี โดยเฉพาะในย่านเศรษฐกิจของเทศบาลส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนและเศรษฐกิจโดยรวมของเมือง
---	--

สรุปผลการศึกษา

ความสัมพันธ์เมื่อแฝด/เมืองพี่เมืองน้อง เป็นความสัมพันธ์ในระดับที่เท่าเทียมกันระหว่างจังหวัดของไทยกับจังหวัด (หรือ เมืองหรือชื่อเรียกอีกอย่างที่มีฐานะเทียบเท่ากับจังหวัดไทย เช่น มลรัฐ มณฑล นคร) ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยมีจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ความร่วมมืออันดีต่อกันและมีการแลกเปลี่ยนกันในด้านต่าง ๆ โดยทั่วไป เมืองที่จะสามารถเป็นเมืองแฝด/เมืองพี่เมืองน้องได้นั้น จำเป็นต้องมี

ความคล้ายคลึงกันในด้านต่าง ๆ เช่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต/ความเป็นอยู่ หรือลักษณะเฉพาะ เช่น การเป็นเมืองหลวงเก่าการเป็นเมืองท่า การเป็นเมืองชายแดนและลักษณะที่ถูกสร้างขึ้นให้ผูกโยงกับวาทกรรมใหม่ ๆ อาทิ การเป็นเมืองมรดกโลก เป็นต้น

ในประเทศไทยการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองแฝด นับเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเทศ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือด้านต่าง ๆ ในสาขาที่ 2 ประเทศมีความสนใจร่วมกัน อาทิ การท่องเที่ยว วัฒนธรรม การค้า การลงทุน การศึกษาและการสาธารณสุข/การแพทย์ ความสัมพันธ์ดังกล่าว อาจใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่สอดคล้องกับนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน โดยจากการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาความเป็นไปใน 2 เมือง ได้แก่ เมืองอุ๋ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี – เมืองเฉิงตู มณฑลเฉิงตู ประเทศจีน และจังหวัดเลย - ประเทศลาว พบว่า ทั้ง 2 เมืองมีศักยภาพในการพัฒนาไปสู่การเป็นเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยวได้ โดยอาศัยปัจจัยเชิงพื้นที่ อันเป็นลักษณะเฉพาะและความเฉพาะของ วัฒนธรรมที่เด่นชัด มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกและความตกลง/นโยบายร่วมในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างประเทศวิถีชีวิต รวมถึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวรวมทั้งมีเรื่องราวให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ร่วมกันได้ ซึ่งเมืองอุ๋ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี – เมืองเฉิงตู มณฑลเฉิงตู ประเทศจีน มีความร่วมมือหรือ MOU ร่วมกันระหว่างรัฐบาลมณฑลเสฉวนและจังหวัดสุพรรณบุรีที่เป็นรูปธรรม มีโครงการของจังหวัดสุพรรณบุรี ภายใต้แนวคิด “เส้นทางตามรอยทวารวดี มีดีต้องโชว์” เน้นการท่องเที่ยวสายประวัติศาสตร์ เพื่อกระตุ้นรายได้ให้กับชุมชน ซึ่งมีกิจกรรม/โครงการด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ในพื้นที่ และมีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางด้านนิเวศหรือประวัติศาสตร์ รวมทั้งมีมีเทศกาลและประเพณีที่สำคัญตลอดเกือบทั้งปี ส่วนจังหวัดเลย - ประเทศลาว มีภูมิศาสตร์กายภาพที่เชื่อมโยงกันโดยนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้ทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ โดยมีความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวทั้งในระดับจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย) เครือข่ายการท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สาขาเลย) สมาคมธุรกิจด้านการท่องเที่ยวทั้งไทยและลาว โดยมีการทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวระหว่าง 2 ประเทศที่เป็นรูปธรรม มีการจัดทำคู่มือการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน GSTC ร่วมกันระหว่างไทยลาวที่เป็นมาตรฐาน โดยเฉพาะความโดดเด่นของวิถีชีวิตและรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกันจะนำไปสู่การเชื่อมโยงและการสร้างเรื่องราวการเป็นเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ทั้งจังหวัดเลยและประเทศลาวมีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางด้านนิเวศหรือประวัติศาสตร์ รวมทั้งมีสภาพภูมิอากาศที่หลากหลายซึ่งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้น

อย่างไรก็ดี แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในรูปแบบเมืองแฝดในพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุ๋ทอง จ.สุพรรณบุรี – เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน อาจต้องอาศัยกรอบความร่วมมือระหว่างรัฐบาลมณฑลเสฉวนและจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เช่น พระพุทธบุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ (หลวงพ่อบุ๋ทอง) ณ พุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรี วัดเขาทำเทียม อำเภอบุ๋ทอง พุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรี ที่อาจเชื่อมโยงการเป็นเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยวที่เน้นเรื่องความเชื่อและความศรัทธา โดยเมืองโบราณอุ๋ทองอาจต้องเร่งประชาสัมพันธ์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อแนวทางเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากหลายภาคส่วนที่สำคัญ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทการลงทุนด้านการท่องเที่ยวโดยภาคเอกชน เพื่อนำมาสู่การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องระหว่างสุพรรณบุรี แห่งราชอาณาจักรไทยกับมณฑลเสฉวนแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ลงนาม ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2553 ณ นครเฉิงตู มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน ในสาขาความร่วมมือทั้งทางด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ การค้า วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การท่องเที่ยว การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา สาธารณสุขและบุคลากร ซึ่งในอนาคตหากนำความร่วมมือที่มีสานต่อสู่ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ อาจส่งผลให้การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวในรูปแบบเมืองแฝดพัฒนาต่อไปได้

ทั้งนี้ หากพิจารณาต่อแนวทางการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในรูปแบบเมืองแฝดในพื้นที่พิเศษเลย และประเทศลาว ที่พบว่าข้อได้เปรียบสำคัญ คือ การมีเส้นทางการท่องเที่ยวและแนวทางการร่วมมือจากภาคเอกชนทั้งจากประเทศไทย และจากประเทศลาวที่ชัดเจนในรูปของคณะกรรมการเพื่อพัฒนาความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวใน 2 พื้นที่ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสนับสนุนที่ดึงดูดการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วนให้เข้ามาสนใจพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวได้อย่างมาก อาทิ กิจกรรมแรลลี่, โครงการเลย-ลาว, โครงการ CBT ล้านช้าง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการร่วมมือกันผลักดันให้มีการเปิดด่านพรมแดนถาวรระหว่างอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยกับเมืองชะนะคาม แขวงเวียงจันทน์และระหว่าง บ้านคกไฟ อำเภอปากชม จังหวัดเลยกับตำบลบ้านวัง เมืองหมื่น แขวงเวียงจันทน์ ซึ่งหากพื้นที่เลย-ลาว มีแนวทางในการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบของเมืองแฝด การอาศัยเรื่องเล่า/เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่มีร่วมกัน โดยสี่เหลี่ยมล้านช้างเป็นเรื่องเล่าได้อย่างดีก็นำไปสู่การพัฒนาให้เกิดเป็นแนวทางการเชื่อมโยงผ่านเส้นทางการท่องเที่ยวของทั้ง 2 ประเทศได้ อาจทำให้การพัฒนาเมืองคู่แฝดเลยลาวเกิดผลสำเร็จ

แต่ทว่า การสร้างเมืองแฝดด้านการท่องเที่ยวจำเป็นต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ เนื่องด้วยความเกี่ยวพันหลายระดับ กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทยนั้น หมายถึง ความสัมพันธ์ระดับจังหวัด (หรือเมืองของต่างประเทศ หรือชื่อเรียกอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าจังหวัดของไทย) ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เคยหารือกันแล้วและเห็นควรให้ดำเนินการร่วมกันในระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและความสะดวกในการติดตามผลการดำเนินการ อย่างไรก็ตามอาจทำในกรอบอื่น ๆ ที่มีใช้ความสัมพันธ์แบบเมืองแฝด/เมืองพี่เมืองน้องได้ (กองการต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, 2558)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระหว่างเมืองในรูปแบบเมืองแฝดผ่านเอกสาร แนวคิด ตลอดจนกรอบยุทธศาสตร์ของการพัฒนาเมืองต่าง ๆ ได้แก่ เมืองแฝดที่ อพท.ดำเนินการอยู่แล้วและกำลังเตรียมการดำเนินการ คือ จังหวัดเลย – เส้นทางอารยธรรมล้านช้าง ประเทศลาว และอำเภออุทอง จ.สุพรรณบุรี - เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน ประเทศจีน

จากการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อการสร้างความต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบเมืองแฝด ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จังหวัดเลย – เส้นทางวัฒนธรรมล้านช้าง ประเทศลาว

โดยทั้งสองฝ่ายจะมุ่งเน้นสร้างความเข้าใจในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานร่วมกัน สร้างความเข้าใจในการกระชับความสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนข่าวสารทางการท่องเที่ยวระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการเข้าใจต่อสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวใน 2 พื้นที่และร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน รวมทั้งนำไปสู่การสร้างแนวทางการบริหารจัดการเส้นทางการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพร่วมกัน

บรรณานุกรม

- กระทรวงการต่างประเทศ. (2561). เมืองคู่แฝด (Twin Cities). สืบค้นจาก <http://aseancities.net/?p=1426>.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2558-2560. สืบค้นจาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER3/DRAWER065/GENERAL/DATA0000/00000359.PDF>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ฉบับที่ 1 ปี 2562 สืบค้นจาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20191025094442.pdf
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). การเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน. สืบค้นจาก <http://asean.dla.go.th/public/article.do?lv2Index=8&lang=th&random=1542258961675>
- กองการต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (2558). โครงการจัดทำยุทธศาสตร์การดำเนินความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง (Sister City) ในระดับจังหวัด. สืบค้นจาก http://www.fad.moi.go.th/images/Sister-City_report.pdf
- กองการต่างประเทศ กรุงเทพมหานคร. (2556). กรุงเทพชิงตัน ดี.ซี. เมืองพี่เมืองน้อง ลำดับที่ 1. สืบค้นจาก <http://chali-kitkeen.blogspot.com/2013/02/>
- . (2556). เมืองพี่เมืองน้อง (Sister Cities) ของกรุงเทพมหานคร (ตอนที่ 1). สืบค้นจาก <http://chali-kitkeen.blogspot.com/2013/02/sister-cities-1.html>
- ธีระ สนิทธารักษ์ และคณะ. (2561). โครงการศึกษาการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระหว่างเมืองในรูปแบบเมืองแฝด (Twin Cities) ระดับนานาชาติ. กรุงเทพฯ: สนับสนุนโดยองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). หน้า 55-56. ปี พ.ศ. 2561
- สำนักงานเศรษฐกิจจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2555). เมืองคู่แฝด (Twin Cities). สืบค้นจาก <http://aseancities.net/?p=1426>.

- ASEAN Tourism Forum. (2019). สถานการณ์ โอกาส และทิศทางการลงทุนทำธุรกิจการท่องเที่ยวใน 10 ประเทศอาเซียน. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) สืบค้นจาก <http://www.itd.or.th/wp-content/uploads/2019/07/unnamed-file1.pdf>
- Busan Tourism Organization. (2 0 1 7) . Destination Busan. Search from <https://www.bangkokpost.com/learning/learning-entertainment/1211613/destination-busan>
- Yirang Im and Tomoyuki Furutani. (2 0 1 5). Analysis of the Policy Network for Tourism Cooperation between Busan, Korea and Fukuoka, Japan. 2015 Volume 2 Pages 1-17.

